

44. ÅRGANG MAJ 2022 NR. 1

PRIS KR. 20,-

RØRVIG BY OG LAND

INDHOLD

LEDER.....	3
LODSBÅD 100-ÅRS JUBILÆUM.....	5
INTERVIEW MED BORGMESTEREN	6
BORREN PÅ SKANSEHAGE	8
RØRVIG PRÆSTEGÅRD.....	10
STILLEHAVSØSTERS TRUER EDDERFUGLE.....	10
NYT FRA LANDUDVALGET.....	11
NYT FRA MØLLEUDVALGET	11

INDSTIK

INDKALDELSE TIL GENERALFORSMLING

UDGIVER

Bevaringsforeningen Rørvig By og Land
CVR nr. 34 79 91 72
info@rvbl.dk
Bladet udkommer 2 gange om året

REDAKTION:

Anders Holst (Ansvarshavende redaktør) og Anne Bornø.

ADRESSE:

Vestervangen 4
4581 Rørvig
Telefon 26 27 90 92

MEDLEMSKAB: KR. 250 PR. ÅR.

Tegnes via hjemmesiden rvbl.dk, eller på mail til kassereren
Adresseændring meddeles på mail til kassereren

ANNONCESALG:

Varetages af Formidlingsudvalget

TRYK OG LAYOUT:

Rosendahls a/s, tlf. 59 43 20 39
Oplag 700 eksemplarer.

FORSIDE:

Rørvig Kirke
Foto: Anders Holst

Bestyrelsen i Rørvig By og Land

FORMAND, ANSVARSHAVENDE REDAKTØR

Anders Holst, Vestervangen 4,
4581 Rørvig, Tlf. 26 27 90 92
andersholst1974@gmail.com
(Forretningsudvalget)

NÆSTFORMAND

Lene Hjorth, Rosenvængets Side Alle 5, 1
2100 København Ø, Tlf. 40 50 90 70
lene@lenehjorth.dk
(Landudvalget, Forretningsudvalget)

KASSERER

Willy Dahl
Højsandsvænget 14,
4581 Rørvig, Tlf. 20 40 44 50
wrd@outlook.dk

BESTYRELSESEKRETÆR

Mette Qvist Jensen, Furesøvnget 4,
2820 Virum, Tlf. 61 72 10 20
metteqvist@icloud.com

BESTYRELSESMEDLEM

Einar Olsen, Nørrevangsvej 23
4581 Rørvig, Tlf. 21 71 58 36
post@rorvigvvs.dk

BESTYRELSESMEDLEM

Erik Pedersen, Møllebakken 8
4581 Rørvig,
erp.58@hotmail.com
(By og Havneudvalg)

BESTYRELSESMEDLEM

Otto Graham, Bakkedalen 2
4581 Rørvig, Tlf. 29 11 44 44
ottograham@outlook.dk

BESTYRELSESMEDLEM

Arne Østerlund Jørgensen, Møllegårdsvænget 14,
4581 Rørvig, Tlf. 53 88 42 62
Arneojorgensen50@gmail.com

BESTYRELSESMEDLEM

Anne Bornø
Frederiksberg Alle 38, 3,
1820 Frederiksberg C, Tlf. 27280104
anne@bornoe.dk

RØRVIG VARMER SIG

Det vrimler med orange mænd og hvide hjelme i Rørvig denne tid. Gravemaskiner med lange robotarme rager asfalten op med klørerne og gule dumpere på varme, brede dæk rager den opbrudte asfalt til sig, og kører transit gennem byen med sten, jord og ral på ryggen. Det hele orkestreret som en motorlarmende balletforestilling af rør, maskiner og undergrund.

238 husholdninger vil for nuværende med ind i den fjernvarme fremtid, og det er spektakulært at bevidne forandringerne udspille sig lige for øjnene af os.

Når vi griber ind med store anlægsarbejder, er det en kunst at balancere historien, som vi værdsætter, og fremtiden vi ønsker os. Som Bevaringsforening skal vi tale med når der skal ske noget i Rørvig by og sogn. Vores rolle er på den ene side at anerkende værdien af kulturhistoriske bygninger og landskaber, men på den anden side må vi ikke blive en reaktionær stopklods for udviklingen af et bedre, mere attraktivt og mere bæredygtigt lokalsamfund. Vi skal balancere naturbevaringshensynet, klimaet og biodiversitet med kulturhistorisk værdi. Ikke med historien som forbillede eller værdigrundlag, men som inspiration og forjættende vidnesbyrd.

Historien om landskaber og det byggede miljø kan hjælpe os med at forklare, hvorfor der ser ud som der gør, og åbne vore blik for tankesæt og forståelser af udviklingen, der kan gøre fremtiden endnu bedre. Fremtiden skal ikke reflekteres som fritsvævende illusion, men som konkrete og værdibaserede udviklingstiltag, forankret i fortids erfaringer og ideen om et endnu bedre landliggende og fastboende liv i Rørvig.

Derfor ligger det os i foreningen på sinde at fortælle om fortiden. Det har vi historisk set gjort i efterhånden mange publikationer. Men vi skal også bidrage med fortællingerne i de aktuelle debatter der trænger sig på – uanset om det er klimaet, fællesskaberne, byggeriet eller den lokale kultur i byen og sognet.

KULTURBEVARING I PRAKSIS

Restaureringen af Rørvig Mølle fylder meget i foreningen, disse år. Det er et projekt, hvor myndigheder og donerende fonde stiller krav til at vi restaureringsfagligt, håndværksmæssigt og økonomisk styrer projektet så detaljeret, godt og transparent som muligt. Vi skal være skarpe på både forvaltningen af projektet og den konkrete udførelse af projektets faglige opgaver. Vi samarbejder med Røn-

now Arkitekter, der har den nødvendige ekspertise og erfaring med at lede sådanne projekter, og det er en stor fornøjelse, når en ny etape kan indledes. Det betyder at en gennemført etape er veludført og godkendt, og at endnu et skridt er taget med kurs mod sikringen af et smukt stykke industriel dansk kulturhistorie.

Efter et langt tilløb, hvor tidligere skiftende bestyrelser i 2019 opnåede den formelle godkendelse af restaureringsprojektet i Kulturministeriet, skaffede den første femtedel af finansieringen og fik etableret dialogen med de senere hovedbidragsydere, er det lykkedes de efterfølgende bestyrelser at føre finansieringsarbejdet godt ind i den sidste fase og sætte arbejdet i gang. Det skal i 2024, når møllen efter planen står helt færdig, blive en festdag, hvor æren af projektet skal tilfalde alle de fædre og mødre der fortjener den. Og det er efterhånden rigtig mange.

DET GODE SAMARBEJDE

Krav til projektstyringen gør det til en vigtig opgave for bestyrelsen at sikre ordentlighed og transparens i arbejdet med restaureringen. Når vi som forening har påtaget os ansvaret for at forvalte fondsmidler og myndighedstilladelse som tilfældet er, så er vi forpligtede på at alle processerne

er velovervejede, transparente og kontrollerede. Det er essentielt at både faglige og økonomiske dispositioner sker, så der ikke kan opstå tvivl om, at projektet bliver forvaltet i gennemskuelig ordentlighed – restaureringsfagligt, økonomisk og samarbejds-mæssigt.

Derfor har vi også allieret os med den bedste tegnestue på området. Byggeledelsen er lagt i hænderne på Rønnow Arkitekter, og det er en særlig fornøjelse at være opdragsgiver på et arbejde, der kulturhistorisk og restaureringsfagligt på så mange måder kan blive et aktiv mange år frem, og det er inspirerende at være så tæt på en tegnestue, der så forbilledligt sammen-tænker fortid, nutid og fremtid.

FLERE INDSATSER

Vi skal også deltage i debatten om, hvordan byen og sognet skal udvikle sig. Vi skal være med, dér hvor der tages beslutninger om, hvad der ellers skal ske i Rørvig. Det gør vi på forskellige måder – her i bladet, men også som høringspart, når de politiske initiativer sættes i gang. Og det er en indsats vi skal kvalificere, og turde sætte dagsordenen med borgermøder.

Men en ting er at bidrage til debatten, vende og dreje tingene på den ene side og på den anden side, noget andet at komme frem til en afgørelse. Det kan være svært. For det er afgørelsens bagside, at den kan få uforudsete konsekvenser. Vi kan ikke forudsige virkningerne af vore afgørelser – dertil er tilværelsen og sammenhængene for uforudsigelige.

Derfor er udviklingen af en bevidsthed om bæredygtige værdier – materielt, socialt, kulturelt og for den enkeltes egen adfærd - det ansvar vi kan påtage os, når vi vil skabe forandring. Hvordan skelner vi mellem godt og skidt, rigtigt og forkert? Og vigtigst: hvordan kan vi formulere os om hvad vi vil?

DET VIL VI

Vi vil have en by, hvor vi som landliggere kan komme for at slippe hverdagen, og som fastboende kan have en hverdag der fungerer. Det skal vi kunne, også når forandringens vinde blæser. Klimakrisen trænger sig på, og kræver at der udvikles løsninger, der kan forhindre at beboelserne langs Isefjord og Roskilde fjord ikke skal leve med en evig trussel om oversvømmelse. Og hvad må det koste i kroner og øre – eller i naturværdi at få hold på vandstanden? Det vil vi gerne debattere. Vi vil også debattere hvordan sognet og byen tilsammen skal forme sig over de kommende år – og komme så tæt på afgørelser som muligt.

VEJEN DERTIL

Vi tror på at reguleringen med lokalplaner er værktøjet, der kan fastholde og udvikle værdien af Rørvig. Derfor vil vi gerne have flere og bedre lokalplaner. Vi vil have flere fælles retningslinjer for, hvad der er det gode byggeri i Rørvig.

Vi har også en mening om byen og dens udformning og fremtid. Vi er glade for at havnen udvikler sig – både planerne om etableringen af formidlingscentret Fisk og Fjord er et aktiv, ligesom vi bakker op om en trafiksanering, der gennem mange år har været på dagsordenen. Vi har på mange måder en fantastisk by at færdes i, men strukturerne bærer præg af at være etableret for hundreder af år siden, mens tilpasningen under en buldrende industriel udvikling med privatbilisme og parkeringspladser, centraliseret detailhandel og nyt forretningsliv, nogen steder er sket for klodset. Hvor proportionerne, skalaen og kvaliteten i byggerierne, gør stederne anonyme og praktiske for biler, med mangel på historisk bevidsthed i udformningen og uden ordentlige muligheder for meningsfuldt ophold, hvor vi kan komme hinanden ved på gode måder.

DET GODE LIV I HAVNE-LANDSBYEN

For at blive og opholde os, skal vi befinde os godt, og det skal være oplagt at tage ophold. Det kræver at vi tænker os om og udvider mulighederne for, hvordan vi kan tilbringe tiden, når vi færdes i byen. Her er det ikke nok at tænke i funktioner og økonomi. Hvis supermarkedet alene er bygget ud fra ideen om at få så mange igennem som muligt på så kort tid som muligt, får vi ikke et miljø, vi gider at opholde os særligt længe i. Vi får for mange parkeringspladser og ikke tilstrækkeligt med gode steder at være rekreativt.

Derfor skal bymidten blive til noget mere. Et sted vi får lyst til at gå hen og opholde os – unge som gamle - også uagtet eventuelle praktiske gøremål. Spørgsmålet er hvordan vi skaber en by-struktur, så der både er rart at opholde sig, så vi samtidig kan udleve de praktiske gøremål med fx dagligvareindkøb, håndværk og anden handel.

Det glæder vi os til at snakke med landliggere og fastboende, erhvervsdrivende, foreningsinteresser, politikere og forvaltninger om. Vi vil gerne snakke meget mere om tingene, med mange flere.

LODSERI – LODSOLDERMANDSGÅRDEN – LODSBÅD ER LIG MED RØRVIG

Af Lene Hjorth

Fejring af Lodsådens 100-års jubilæum 20. maj på Rørvig Havn

Fra gammel tid har det været en beskæftigelse for færgemænd og fiskere, de såkaldte lodser, at vise fremmede skibe på vej gennem farvande. Det var ganske enkelt for farligt at sejle, hvis man ikke fik viden og hjælp fra lokale sejlere og fiskere om farvandet og man risikerede at miste både mandskab og lasten.

Især tidligere, da man ikke havde motorer, men sejlede for sejl og selvfølgelig ikke havde de digitale hjælpemidler, man har i dag, var man meget afhængig af lokale folk, som har kun-

net yde hjælp og som så til gengæld har kunnet tjene en ekstra skilling på at lodse fremmede skibe sikkert i havn.

Også i Isefjorden var der behov for lodser, særligt ved indsejlingen til Rørvig, hvor strøm- og vejrforhold gjorde indsejlingen vanskelig, fordi bundforholdene hurtigt kunne ændre sig pga. det lave vand.

I 1727 får man for første gang en toldkontrollør, von der Linde og han skulle udover at inddrive told, også føre tilsyn med de lokale lodser. I 1845 overtager Lodsvæsnet Lodsoldermandsgården og i perioden frem til 1922 er der mellem 7 til 3 lodser

i Rørvig. Her får man bygget en ny maskindrevet lodså, hvor de både man tidligere benyttede var åbne smakkejoller, der blev drevet frem af sejl. Det er denne KDL Lodså, bygget i Frederikssund i 1922, som den 20. maj har 100-års jubilæum og som vi i Rørvig By og Land, gerne vil fejre. Derfor byder vi på kaffe og kage på havnen. Og der vil være mulighed for at gå ombord på den smukke å.

**Begivenheden foregår på Rørvig havn
båden ankommer den 20. maj kl. 14.00 og sejler videre til Holbæk næste dag kl. 10.00 mod Holbæk.**

BORGMESTER KARINA VINCENTZ

fra listen Nyt Odsherred (N), er tilflytter.
Noget af det hun sætter mest pris ved
Odsherred kommune, er plads til forskellighed

Jeg kommer heeeelt fra Holbæk af. I dag bor jeg på havnen i Nykøbing Sjælland og nyder at se den udvikling, der er her. Rørvig havn er meget anderledes med mere plads til forskellighed og sjove aktiviteter. Det er godt for Odsherred at havnene er så forskellige med hver deres præg. For forskellighed er godt og gør at jeg elsker at bo her.

Af Lene Hjorth

Karina Vincentz har kun været borgmester i små fire måneder, da Rørvig By og Land mødte hende for at høre om hendes syn på Rørvig Havn og på byens udviklingsmuligheder og udfordringer. Og man skal ikke være længe sammen med borgmesteren, før man mærker, at hun virkelig vil prioritere at være en borgmester, som vil udnytte de ressourcer, både de menneskelige, historiske og naturmæssige, som er her.

- Hvis kommunen skal blive et bedre sted at leve og bo og hvis vi skal kunne bevare velfærden, kan vi ikke sætte vores lid til udligningsmidler. Vi må i stedet for fokusere på det, der kan fremme den vækst vi kan få med de ressourcer, vi råder over. Det kan være turisme, bosætning og så selvfølgelig erhvervslivet. Og ikke mindst skal vi fremme den grønne omstilling. Det kan vi især gøre ved at styrke civilsamfundet og de mange kræfter, der er i kommunens mange

foreninger. Foreningerne er et vigtigt fundament under den udvikling, som skal prioriteres, så vi får løst problemerne og finder mulighederne sammen, siger Karina Vincentz.

- Odsherred er ikke en rig kommune. Vi kommer til at kigge på vore budgetter, som allerede nu viser sig ikke at holde stik. Derfor skal vi hele tiden tænke på hver enkel krone, vi bruger. Og der kommer ikke flere penge fra staten.

Den udmelding om at styrke civilsamfundet er et godt sted at starte, når Rørvig By og Land skal interviewe borgmesteren om netop vores forening og mulighederne for Rørvig

Hvad syntes du om Rørvig?

- Jeg elsker Rørvig, jeg elsker det liv og leben, der er der, og som adskiller sig fra resten af kommunen. Stedet er specielt, fordi der

er mange københavnere og sommerhusejere. Det er et lidt hipt sted at være. Rørvig har fået sit eget brand, som et sted med nogle glade og gode aktiviteter, hvor der er plads i naturen og i den rummelighed og forståelse, som præger stedet og den måde man er på overfor hinanden.

Når du besøger Rørvig, hvad tænker du kunne blive bedre?

- Et af de største problemer i Rørvig er trafikken. Der er enormt mange biler, som især ødelægger livet nede ved havnen og den gode sommerstemning, som vi alle er så glade for. Den bliver ligesom kvalt i trafik. Derfor kunne jeg godt tænke mig, at man prøvede at arbejde for, at man ikke behøvede at tage bilen til alting, men i stedet for italesatte Rørvig som en cykleby. Det ville så betyde, at vi skulle have flere P-pladser andre steder, så de turister der ønsker at besøge

byen, kunne parkere der og så gå til de aktiviteter, de ønsker at opleve.

Karina Vincentz fortsætter:

- Heldigvis er der mange andre gode ting, som er vigtigt at nævne, når man tænker Rørvig. Naturen omkring kysterne, som vi virkelig skal passe på. Og ikke mindst den gamle bydel, som er et åndehul og en del af Rørvigs charme. Vi skal håndhæve de gamle lokalplaner, og bevare de gamle bygninger. Det er med til at fastholde Rørvigs charme.

Men man er ikke i tvivl om, at borgmesteren mener det alvorligt, når hun siger hun elsker forskellighed, for efter at have nævnt Rørvigs gamle bydel, kommer hun straks ind på street-food på Rørvigvej:

- Men også nye tiltag som fx street-food skal der være plads til. Rørvig skal kunne rumme det nye og det gamle. For det er den mangfoldighed, der gør Rørvig til Rørvig og som skal styrkes. Sagt på en anden måde: Der skal både være plads til Rørvig Kro og street-food.

Der var for nogle år siden et initiativ fra fastligere og landligere om at få renoveret Lodsoldermandsgården.

Hvad synes du om det og hvad er din holdning til gården i dag?

- Det er sted, der skal bruges langt mere. Det er ikke godt, at den bare står og forfalder. Det er jo en historisk bygning med masser af sjæl. Jeg kunne godt tænke mig, at det var en bygning, der var åben for alle. Den kunne godt være et aktiv for partnerskaber af mange forskellige slags, samtidig med cafe eller udsækning sådan som der er i dag.

Hun fortsætter:

- Landliggerne er også en stor ressource, og de lægger mange penge

*Borgmester Karina Vincentz
Foto John Olsen, Photodan.*

heroppe. Alene en halv milliard i håndværkerudgifter om året i kommunen. Men vi kan godt få mere ud af dem, selvom de allerede tager et stort ansvar for Odsherred og også er gode "ambassadører" for Odsherred. Men der er ressourcer i landliggerne, som vi kan få forløst på forskellige måder. Fx i frivillighed i civilsamfundet.

- Det er en vigtig pointe at fastboerne og landliggerne skal forstå, de er hinandens forudsætning. Begge er meget glade for egnen og stolte af at være en del af stedet.

STORMSIKRING

Borgerne i Rørvig er meget optagede af storme, især når vi som for nylig lige har haft to i rap. Har du en holdning til stormflod, Isefjorden og oversvømmelser?

- Det kan være tillokkende at lukke Isefjorden, men hvad hvis det forårsager, at vi ødelægger al liv i fjorden, at Isefjorden dør. Det vil så

skabe et nyt problem. Så det synes jeg, er et "No go".

Hun fortsætter:

- En stormflodsløsning kommer til at ligge langt ude i i fremtiden, så hvis borgerne ønsker noget mere kystsikring, så er de også nødt til at være med til at finde løsninger, der er bruger-finansieret. Men indtil nu har borgerne ikke kunnet blive enige om det. Jeg kan kun efterlyse en større bevidsthed hos borgerne om de forhold, der hersker på det her område.
- Vi skal som kommune blive bedre til at fortælle, hvad der er vores ansvar og hvad der er lodsejernes ansvar. I dag oplevet jeg at kommunen og grundejerne ofte taler forbi hinanden.

Borgmesteren Karina Vincentz afslutter samtalen med at sige, at hun meget gerne stiller op til debat med borgerne om fremtidig stormflodssikring, fx på et Borgermøde.

BORREN

Det besynderlige anlæg på Skansehage

Af Anne Bornø

Borren - også kaldet borrebanken - ligger i Skansebugten ca. 100 meter indenfor den nuværende strandbred. Der går en sti til den fra Skansehagevej, hvor man kan gå langs med anlægget. Men selve området er privatejet, så bliv på stien.

Spørgsmålet om Borrebankens funktion har længe stået åbent.

Var det en del af Saxo's Isøre Ting (en mønstringsplads i forbindelse med Isøre ting)?

Var det et warth-anlæg i forbindelse med signalsystem i Isefjord og Roskilde Fjord?

Blev det anvendt som dyrefold (I Skåne har man kendt til lignende anlæg) for udskibning fra den naturlige havn Skansebugten?

Var det en del af Skansehage-skansen, der først blev anlagt i forbindelse med svenskekrigen i 1658?

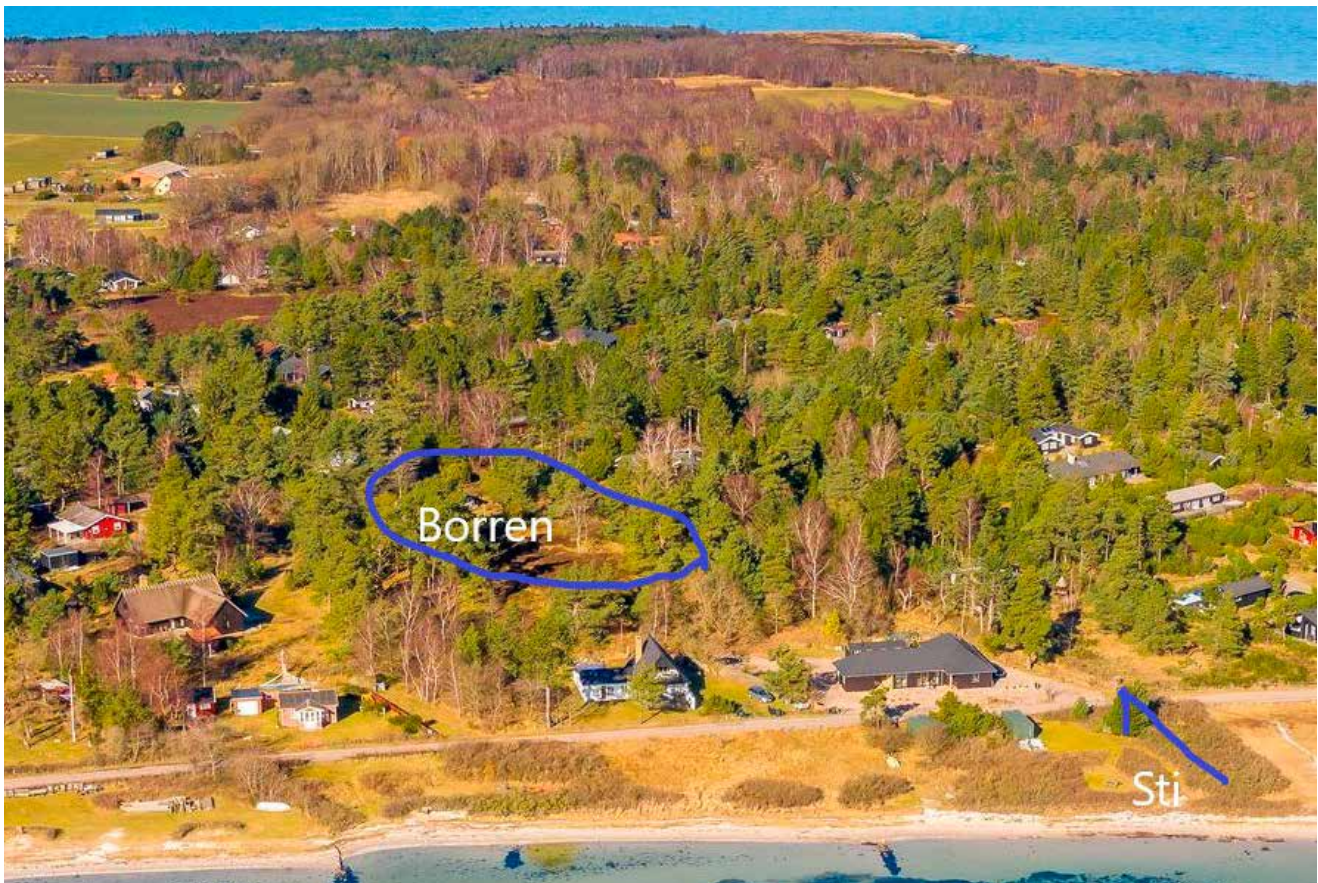
I 1961 blev der lavet nogle opmålinger på stedet, og der findes et luftfoto,

taget af Hans Stiesdal, fra før udstyknings og tilgroning af Skansehage fandt sted.

Banken er firsidet og måler ca. 35 x 35 m. på selv plateauet, og den er omgivet af en grav på alle fire sider.

I 1996 foretog Marinarkæologisk Forskningscenter en udgravning, og arkæolog Anne Nørgaard Jørgensen lavede en rapport. Der blev taget jordbundsundersøgelse til at fastlægge bankens opbygning og struktur. Man udgravede adskillige grøfter

Borren i dag.

Borren 1945

på ca. 80 m² af den ca 2500 m² store banke, for at få en oversigtsplan og en profil.

Landskabet omkring Borrebanken er det, man kalder marint forland, gradvist dannet siden stenalderen. Banken ligger øst for Højsandet, der har dannet læ for den kraftige sandflugt, som området har været præget af, hvorfor Borren ikke er sandet til.

Banken hæver sig kun lidt over det omkringliggende terræn, så man skal vide, den er der, for at se den.

Det, man fandt ved udgravningerne, var meget beskedent. Man er sikker på, at det er menneskeskabt, og der er ikke fundet spor af et formodet warthanlæg. Der blev taget gødningsprøver, der viste, at der ikke havde været dyrehold. Der blev ikke fundet stolpespor fra et eventuelt tårnfundament. Ej heller fandt man spor af signalbål. Der skulle laves nogle pollenanalyser for bedre datering.

I bogen 'Mellem Kattegat og Isefjord', udgivet af Rørvig Naturfredningsforening i 2001, er der en meget grundig beskrivelse af Skansehage-skanserne

og de seneste forskningsresultater af Ole L. Frantzen. Her beskrives, hvordan de første skanser er omtalt i Torstenssonkrigen 1643-45.

Under svenskekrigene 1657-60 ved man ikke, om skanserne i Rørvig var i brug under kampene på Sjælland og belejringen af København. Det ville have været naturligt at bruge dem til at sikre de indre farvande af Isefjorden.

Den store nordiske Krig i årene 1700 til 1720 gav en evig trussel om angreb på København og sjællandske kyster, hvorfor man satte sikring af kysterne i værk og udstationerede bevogtning, hvilket også gjaldt i Rørvig. Af arkiverne fremgår det også, at man her byggede et mere stationært forsvarsanlæg. Man ved dog ikke præcist, hvor det lå.

Slaget på Reden var et søslag mellem en britisk og en dansk flåde den 2. april 1801. Det fandt sted på Københavns Red, en åben ankerplads ud for København. Ved det danske nederlag blev landets flåde ødelagt, og Danmark blev tvunget til at opgive sin lukrative neutralitet i revolutionskrigene.

Det førte til det senere bombardement af København d. 2. september 1807, hvor vi mistede hele flåden.

Efter dette nederlag iværksatte man straks etableringen af et nyt kystforsvar. Der var forskellige anlæg, der skulle renoveres og nybygges overalt i Danmark.

I forsvarrets arkiver er der en tegningsbog, der beskriver redouten (Borrebanken) og batteriet på Skansehage skanserne, som blev anlagt i årene 1808-1809 under opsyn af kaptajn Prangen til forsvar af Isefjordens indløb.

Redouten var armeret med seks 18 punds kanoner og to 4 punds metalkanoner. De skulle bruges til at beskyde fjendtlige skibe og forsvare handelskibe, der lå for anker i Skansehagebugten.

Redouten (Borrebanken) viste sig at være forkert placeret og dårligt bygget, så den blev meget hurtigt forladt i 1808.

Efter krigsafslutningen i 1814 blev skanserne forladt og derefter gik de langsomt i forfald, blandt andet fordi de lå meget udsat i forhold til havet.

Tidligere direktør for Tøjhusmusset Ole L. Frandsen og arkæolog Anne Nørgård Jørgensen fastslår, at ifølge den eksisterende forskning er Borrebanken en skanse fra 1808, der var tiltænkt som forsvar af Isefjorden under Englandskrigene, men den lå strategisk forkert og blev derfor hurtigt opgivet.

Man kan læse mere om skanserne i bogen "Mellem Kattegat og Isefjord".

Kilder:

Mellem Kattegat og Isefjord, Rørvig Naturfredningsforening 2001. Beretning for udgravning af voldanlæg på Borrebanken på Isøre, arkæolog Anne Nørgård Jørgensen 1997.

NY PRÆST I RØRVIG PRÆSTEGÅRD

Af Erik Pedersen

Den 28. november 2021 blev der indsat hele 3 nye præster, der skal deles om at servicere menigheden i Rørvig Sogn. Den ene – Sten Hartung – flytter ind i præstegården på Herthavej i Rørvig, når istandsættelse af boligen er afsluttet i efter-sommeren i år.

Sten Hartung kommer fra præstegerningen i Lumsås, hvor han har været præst siden 1996, efter afsluttet teologuddannelse i 1995. Sten er vokset op med at familien havde sommerhus på Vesterlyng, så som han med et glimt i øjet siger ”at komme til Rørvig føles lidt som at komme hjem, og kun en tåbe siger nej til at flytte til Rørvig”. Sten er også uddannet kunsthistoriker, og er forfatter af flere bøger.

Sten er et naturmenneske og en aktiv ornitolog, så han glæder sig til at bruge naturen omkring Rørvig, hvor han allerede hyppigt er at finde blandt andet på Korshage, hvor han nyligt har set blandt andet traner, sortstrubet bynkefugl og fiskeørn. Han er også havbader i en udvidet sommersæson, og nyder nogle lange svømmeture.

*Sten Hartung
foran Rørvig
Præstegård*

At Rørvig Kirke ligger uden for selve byen ser Sten som en særlig præmis, og han har allerede en række initiativer i gang for at øge opmærksomheden omkring kirken. Antallet af sommerkoncerter i kirken er øget fra de hidtidige en til to, til nu fire, ligesom der planlægges flere foredrag.

Også Sogne-Cafe og Kirkekaffe arrangementerne genoptages, og Sten håber på opbakning og deltagelse i arrangementerne.

Orgelet i Rørvig Kirke er ved at klar efter en omfattende reovering, og det indvies med en orgelkoncert på Valdemarsdag, den 15. juni.

Folkekirken har igangsat initiativet ”Kirken i sommerlandet”, som arbejder for at gøre kirkerne mere tilgængelige for de mange gæster i sommerlandet, og Sten ser frem til at kunne byde endnu flere sommergæster velkomne i Rørvig Kirke, hvor der i forvejen er stor opbakning fra mange landliggere, som benytter kirken til barnedåb, bryllup og også til begravelser.

Sten glæder sig til at flytte ind i præstegården, og til dermed at blive en del af lokalmiljøet, hvor han ser kirken som en naturlig del af både det mellem menneskelige og af det kulturelle miljø, naturligvis med et kristent budskab.

RVBL byder Sten velkommen til Rørvig.

Se mere på www.roervigkirke.dk

STILLEHAVS- ØSTERS TRUER EDDERFUGLE

*Nettet var lagt ud, for at østersøg og larver skulle spredes i fjorden.
Foto: Sam Christensen*

Roskilde Fjord: Sam Christensen er projektmedarbejder i Nationalpark Skjoldungernes Land og samtidig Naturstyrelsens tilsynsførende i Roskilde Fjords Natura 2000-område. Han fortæller til Jæger, at en beboer på Roskilde Fjords største ø, Eskildsø, i efteråret opdagede et net med stillehavsøsters på en mudderbanke i fjorden. Nettet var forsynet med bøje og anker og blev kun fundet, fordi det var ualmindeligt lavvandet.

- Det var helt klart lagt ud, for at østersøg og -larver skulle spredes i fjorden, fortæller Sam Christensen, der selv har samlet stillehavsøsters ved Munkholmbroen og Rørvig i den nærliggende Isefjord.:
- Det er jo en fantastisk dejlig spise. Men jeg har også været i Limfjorden og set, hvor ødelæggende de er for de lokale biotoper, siger han.

Efter uforsigtige udsætninger i 1980'erne har de invasive stillehavsøsters udviklet store rev i Vadehavet, hvor de udkonkurrerer blåmuslingerne. Sker det samme i Roskilde Fjord, kan det få vidtrækkende konsekvenser for edderfugle og andre dykkænder, der lever af blåmuslinger:

- Fjorden har de sidste 10 år udviklet sig til et vigtigt habitatområde for edderfugle, så det vil være en katastrofe, hvis stillehavsøsters breder sig, siger Sam Christensen. Han gik derfor videre til Naturstyrelsen, der valgte at politianmelde fundet.
- Det mest tankevækkende er, at det virker så velovervejet. Og når man ser på, hvor stillehavsøsters optræder i Isefjord-systemet nu – Skansehagen ved Rørvig, ved Munkholmbroen og ved Frederiksværk – så er det steder, hvor det er let at gå ud og høste dem i waders. Det vil stedet ved Eskildsø også være, og det tyder på, at de andre bestande også er et resultat af udsætninger, mener Sam Christensen og understreger vigtigheden af, at folk er opmærksomme, hvis de ser noget lignende.

Artiklen er gengivet med tilladelse fra bladet Jæger

LANDUDVALGET

LOKALPLANER:

Vi har indsendt et høringssvar, hvor vi blandt andet har udtrykt bekymring for opførelse af super sommerhuse (store sommerhuse over 200 m²). Vi har ikke hørt fra kommunen endnu. Desuden arbejder udvalget på at kortlægge, hvilke områder i Rørvig der er lokalplanregulerede.

Stormflodsmøde:

Vi har deltaget i Swecos stormflodsmøde vedr. sikring af Isefjorden. Udvalget arbejder på at arrangere et borgermøde om emnet. Borgmester har sagt ja til at deltage i et sådan møde.

Egne arealer:

Vedligeholdelse af foreningens egne arealer. På Myntestien er der blevet fældet og ryddet op ved hjælp af for-

eningens egne medlemmer. På Solfaldshøjen bliver der fældet og ryddet op i løbet af maj måned.

MØLLEUDVALGET

Af Arne Ø. Jørgensen formand

Efter at der ikke har været restaurerings aktiviteter på møllen gennem vinteren, er arbejdet nu atter igang. Som det første er der rejst et stillads rundt om hele møllen, det vil blive stående indtil efteråret, for at håndværkerne kan udføre i første omgang følgende aktiviteter på korpus.

Første afsluttede aktivitet var at fjerne de gamle spån fra korpus.

Næste fase er at afmontere samtlige beklædningsbrædder, hvorefter det afgøres hvilke brædder, der vil kunne genanvendes.

Den næste store opgave vil være renoeringen af højbenene, inden beklæd-

ningsbrædderne igen skal monteres. Derefter vil de nye døre, vinduer og kobberbeklædning blive monteret, og til sidst bliver de nye egespån sat på møllekorpus.

Mod slutningen af byggeperioden bliver møllehatten renoveret, og hvis der ikke opstår forsinkelser, er det planen, at den kan løftes på plads sidst på året.

Få din bolig helt solgt.

danbolig Højby - Ellinge Lyng og Nykøbing Sj.

Ejendomsmægler, MDE · danbolig.dk

Lyngvej 77, 4573 Højby · Tlf. 5930 3161 · hoejby@danbolig.dk

Vesterbro 1, 4500 Nykøbing Sj · Tlf. 59 91 38 38 · nykoebing-sj@danbolig.dk

danbolig Højby - Ellinge Lyng

Lyngvej 77

4573 Højby

Tlf: 5930 3161

danbolig

SAMARBEJDER MED NORDEA